

پهيامی کۆمهڵکاری

د. عومەر عهلی

۲۰۱۸

پہیامی کۆمہ لکاری

د. عومەر عہلی

په یامی کۆمه لکاري

عومهر عملی

توانا نه حمهد

ناوی کتیب:

نوسهر:

دیزاینی ناوه وهو بهرگ:

چاپخانه:

تیراژ:

نرخ:

ژماره () ای سالی () ای
له بهر یوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتییه کانی پیدراوه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دەروازەيەك بۆ چوونە ژوورەوہ:

ئەگەر ئىمە بەچاويكى روون، عەقلىكى ژىر، دلىكى بە ويژدانەوہ پروانينە ئەو زانستانەي كە رىكخراون بۆ بەريوہ بردنى كۆمەلگاو رىكخستيان ئەوا دەتوانين بەبى گومانىەوہ بلىين هيچى لە ئىسلام باشتري بۆ كۆمەلگە پى نى يە، هيچى وەك ئىسلام نەيتوانيووہ كۆمەلگە رىك بخات، هيچى وەك ئىسلام لە بەرژوہەندى كۆمەلگەدانى يە بە گشتى، ھەرچەند ئەمرو وای ليھاتووہ زۆر لەو زانستانەي كە ھەلقولای قورئان و شەريەتن بە منەت پىمانى دەفرۆشنەوہ، وەك واپىت داھىنانىكى نوپيان كرىبىت و لە نەبوونەوہ شتىكيان ھىناپىتە بوون، ھەرچەند ھەولى مروّفەكان بە گرىنگ دانراوہ لە شەريەتدا، بەلام لەو لاوہ ناپىت گرىگىە ھەرە گرىنگە كە كە سەرچاوہى ئەو توانايەيە كە خواي گەورە داويەتى بە مروّفەكان و بۆ بەرچاو روونيش بەنامەي رىنیشاندەرى بۆ داناوہ تا وەك بنەماي سەيركەي، كارى لەسەر بكات و ژيريشى پىداوہ بۆ زۆر لە وورده كارىەكان بىرى بۆ بكاتەوہو تواناكانى بۆ بخاتە گەرو كارو كردهوہ كانيان لەنيوان خوياندا رىكى بخەن و پىكەوہى گرى بدن بۆ بەريوہ بردنى ئىش و كارو پىداويستىە كانيان،

که وهک زانست و میژوویش سهیری ده که ین زۆریک ده یگه پیننه وه بو سه رده می یوسفی راستگو سه لامی خوای له سه ر بیت که چۆن حکومه تی دامه زران دو چۆن چۆنین کاره کانی به پیره ده برد، کۆمه لگه که ی چۆن پیکه وه به ست بوو له کۆمه لکاریدا، هه رچهند ئیمه به لمانه وه زۆر له وه سه رده مه ش کۆنتره وه به لکو ده یگه پیننه وه بو سه رده می ئاده م و حه واه سه لامی خویان لی بیت، که له گه ل دروست بوونی مرو قایه تیدا کاری کۆمه لکاری و به پیره بردن دهستی پیکردوو، خوای گه وره نه بووستوو ه مرو قه کان سه رگه ردان بن و هه ر له یه که م هه نگاوی ژبان و دروست بوونی مرو قایه تیه وه دهستی گرتوون و فیری کردوون که چۆن ئیش و کاره کانیان به پری بکه ن و سوود له توانا کانیان وه رگرن و سه رچاوه ی به ره مه کانیشیان وایان لی نه کات که له خوای گه وره دوور بکه ونه وه، هه موومان چیرۆکی هابیل و قابلیمان بیستوو وه که چۆن هابیل به دهستی قابیلی برای کوژرا له سه ر وه رگرتنی زه کاتی هابیل و وه زه گرتنی زه کاتی قابیل، په یامی خوای گه وره له وه به سه رهاته دا دیاره که چاومان له فه قیرو هه ژار بیت و له وه به ره مه می که به دهستی ده هینین بریکی دیاری کراوی به سه ر هه ژاراندا به خشینه وه، که ئه وه به خشینه وه ش به شی خویانه و پیمان ده ده ینه وه، به لام دونیای سه رمایه داری ئیسته قابیل ناسا ده ستکاری ئه و برگانه یان کردوو وه به لکو زۆر له قابیل خراپتر که هه یچ پشکیک به که س ناده ن که به شیکی ریبایان بو دهسته به ر نه کات، ئه مه یه گه وره ی شه ر یعه ت و که لی ن له نیوان ئه و سستمانه ی که به حسابی خویان به پیره بردن و کۆمه لکاریان به م شیوه یه لی کردوو، هه ر ده ستکاریه ک له ده ستکاریه کانی تر که له م بواره دا هه یه جگه له وه ی له به رژه و نه ی کۆمه له که سانیکی دیاری کراو دایه هه یچیکی تر نی یه، به لام یاسا ئیسلامیه که له به رژه و نه ندی کۆمه لگه یه به گشتی، هه ربۆیه له شه ر یعه تیشدا فه زلی کو به سه ر تاکدا دراوه، واته شه ر یعه زه ره ری تاکه که سیکی قبوله له

پهيامى كۆمەلكارى

پيناو بەرژەۋەندى گشتىدا، ھەرچەند كە دەۋىت زەرەر لە روانگە مادىيە پوچە دونىايە كەۋەيە، ۋە گەرنە ئېمە ۋەك مەسۇلمان ئەۋ زەرەرە با لە روۋى دونىايەۋە بەۋ شىۋەيە ديار بېت، بەلام خەيرىكى گەۋرەيە بەھۆى كەسىكەۋە كۆمەلكى كەس سوۋدەمەند بېن، بەلام ئەمپروى سەرمايەدارى كرىكار ۋەك كۆپلە بەيانى تا ئىۋارە كارى بۆ دەكات و زۆرتىن ئەزىتە دەبېت و كەمترىن بەشى بەردە كەۋىت، كەچى كۆمەلكى ھورگ زل كەمترىن ئەزىتە دەكېشەن و زۆرتىن دەبەن، لە روۋى بەرپوۋەرن و سىياسە تېشەۋە ئەۋان پېشەۋان و ئېمە ژىر دەستە، ئەۋان كەم و ئېمە گەلۆر، مېژۋى ئىسلامىش گەۋاھى لەسەر ئەۋ راستىانە دەدات كە بەرپوۋەردن و كارى كۆمەلكارىيە ئىسلامىيە كە تا ئەۋ ئاستەي لە چۈرچىۋە شەرەيە كە دەرنەچۈۋ بوون سەر كەردە كان بە پېچەۋانەي سەر كەردە كانى ئىستەۋە زۆرتىن ئەزىتە و كەمترىن دەرامە تىيان ھەبوۋە، بەلكو ئەۋانىش ۋەك ھەر تاكىكى ئاسايى بەشيان لە بەيتولمالدا ھەبوۋە لەسەر بستىك قوماشى زياتر بەرانبەر عومەرى كورى خەتاب ۋەستانە تەۋە كە بۆ دىسداشە كەي ئەۋ لە ھى كەسىكى تىر ئاساي درېژترە! ئەۋىش رەزاي خۋاي لى بېت لە گەل ئەۋەي كە بە توۋرەش ناۋى دەبەن ھىچ كاردانەۋەيە كى نابېت، بەلكو شى دەكاتەۋە كە بەشى كەسىكى تەرە بەۋى داۋە، بەلام كۋا بەرپوۋەبەرە كانى ئەمپرو، بودجە بە ئاشكرا دەزرىت و خەپەلوش دەكرېت كى خەدى ھەيە بتوانىت بەرگرىان لى بكات، ھاۋلاتى دەبېت ئەم نانە بەۋ رۆنەي بېت و ئەۋانىش داھىنان لە جۆرى سەفەرۋ رابۋاردنى خۋياندا بن، كۆمەلكە ۋەك مېگەل لەپېش خۋيانى دەدەن و ھەركەس بەدلى نى يە دەرگاي سنورە كانى بۆ كراۋەيەۋ بىروات مىلى بشكىنىت كەسىش نى يە باي بايە كى بۆ بكات!!! رېكخست و بەرپوۋەبەردن لە ھەرە كارە گىرگە ئىسلامىيە كانەۋ گىرنگى يە كجارى لە شەرەيە ندا پىدراۋە، چۆنكە ھۆكارى ژيان و خۆشبەختى پىۋە بەندە، پەيۋەندى بە ئابورى و ژيان و ئەمانى خەلكەۋەيە،

په یوه ندى به سیاست و قیاده وه هه یه، چوډ ده کریت گه لوریک قیادهت بکات و له سهر دزی و رپبا خوځی له پپیش بخت و خه لکی له پاش بخت، خوای گه وره چوډ نه وه قبول ده کات شهروال پیس و زگ زل و تیرنه خوځر بیته به رپوه بهری فه قیری هه ژار، ده وله مهنده کان له نازاری تیری زگیان خه ویان لی نه که ویت و هه ژاره کانیش له نازاری برستیکي زگیاندا بتلینه وه، خوای گه وره چوډ باسی به رپوه بردنی نه کردوه له قورئاندا! قورئان هه مووی به رپوه بهردن و رپکخستی ژیانى مروقه کانه، خو به قسه ی به ناو رپوشن بیریک نه و راستیانه مان له بیر ناباته وه که رپوژانه نیمه له قورئانه که دا ده یخوینینه وه، نه وان له نه شاره زایانه وه قسه ده که ن و نیمه له شاره زایمانه وه یه، نه وان ته جویدیش نازانن نیمه هه موو قورئانمان له بهره، چوډ ده کریت به رپوه بردن نیوه ی ژیان و نابوویش نیوه که ی تری داگیر کردیت و نه و شه ریه ته گه وره یه لپی بی ده نگ بویت! نه گه ر قورئان په یوه ندى به به رپوه بردن و نابوویره وه نه بیت نه ی ده بیت نه و هه موو ده قه باسی چی بکات، چ عه قلیک ته قه بولی نه وه ده کات و ده توانن له ناخه وه بروا به خوځی بهینیت ئیسلام نه و چه مکه گرنگانه ی له بیر چوو بیت.

به رپوه بردن و کومه کارى

لیره دا دینه سهر نه و چه مک و که رهسته گرنگانه ی له کارى به رپوه بردندا پیویست و گرنگن و یارمه تی ده ری کاره کانن به شیویه کی باش و خیرا بگه ن به نامانچ.

کاتیک باس له به رپوه بردن ده کریت واته پیویسته به رپوه به رپیکیش هه بیت، واته به رپوه به رو به رپوه بردن.

چه مکه گرنه گانی به پړوه بردن

رېکخراو: واته کۆمه له که سانېک پیکه وه کاربکه ن به هه ماهه نگی بو
به ده سته پینانی نامانجیکي ديار پکراو.
نامانج: نه و مه به سته ی که ده یانه و پت له داهاتوودا به ده سته به پینن.
به پړوه بردن: رېکخستنې توانو که ره سته کان و به رېکوتن به ناراسته ی ديار
کراوه وه نه وانیش له رېگه ی.

۱- پلان دانان.

۲- رېکخستن.

۳- ناراسته کردن.

۴- کۆنترۆل کردن.

دیتته سه ر نه و خالانه ی سه ره و به ووردی به لام پيش نه وه کۆمه لیک چه مکی
زیاده هه یه که گرنگی له کاری به پړوه بردندان هه یه و یارمه تی ده ری زیاتره بو
به خیرا گه شتن به نه و نامانجه ی له پلانه که دا ديار ديار کراوه که نه وانیش:
مروّف، که ره سته، زانیاری، سه رمایه.

مروّف: که باس له کاری به پړوه بردن ده کریت بیگومان مروّفه کانه هه ل ده ستن
به جیبه جی کردنی کاره کان و هه ر نه وانن پلان دانه ری به پړوه بردنه کهن و
شته گانی تر هه مووی دوا ی نه مه وه دین، هه ربویه گرنگیه کی یه کجاری هه یه له
رووی رېژه یی ژماره ی شه وه بو کاری به پړوه بردن.

که ره سته: نامرازیکه بو خیرای و فراوان کردنی کاری به پړوه بردن به شیوه یه کی
فراوان و باشتر و خیراتر، بو نمونه من نیسته کۆمپیوتهر به کار ده هیتم بو
نوو سینه وه ی نه م بابه ته له باسی به پړوه بردندا، نه گه ر که ره سته کۆنه کان به کار
به پینرایه بو ی نه واه به م شیوه ی نیسته خیرا و باشتر نه ده بوو.

زانپاری: زانپاری که رهسته یه کی مه عنه وی گرنگه و هه ر هۆکاری زانپاریه له سه ر پلان و رپکخستن و به ده سه ته پینانی که رهسته کان و سه رمایه شدا. سه رمایه: به بی بوونی سه رمایه کاره کان به سه رکه وتوووی به ئه نجام ناگه یه نریت، بۆ نموونه ئیسته ئیمه پیویستمان به کۆمپیوته ره، ئه نته رنیتیه، کتیبه.. تاد، که ئه مانه هه مووی پیویستی به سه رمایه یه بۆ به ئه نجام گه یاندنی کاره کانمان به سه رکه وتوووی و باشتر، بیگومان به بی بوونی سه رمایه کاری به رپوه بردن به رپوه ناچین و که لین و گرفتی گه وره ده که وپته ناویه وه.

پلان دانان

پلان دانان بریتیه له و پرۆسه سه ی که به رپوه بهر دیاری ده کات که رپکخراوه که ی له رپگه یه وه بگات به ئامانج. چه ند رپگه یه ک هه یه بۆ ئه وه ی پلان دانان سه رکه وتوو بیت وه ک: دیاری کردنی ئامانج. چۆنیه تی بهر جه سه ته بوونی ئامانجه کان. چۆنیه تی به کاره پینانی که ره سه ته کان.

رپکخستن

له کاری رپکخستندا به رپوه بهر کاره کان به شیوه یه کی په یوه نیدیدار پیکه وه ده به سه تیتیه وه به شیوه یه ک گشت ئه ندامان به ناراسته ی ئامانج/ئامانجه کانپان برۆن. ده کریت چه نده ها به شی جۆر به جۆر له رپکخستندا هه بیت و له گه ل جیاوازی

کارو پله کاندای.

گرنه له کاری ریکه‌ستندا ده‌سته‌لته‌کان دیاری کراوبن و هه‌ر یه‌که‌و سنورو به‌رپرسیاریه‌تی خۆی بزانییت.

ئاراسته‌کردن

په‌یوسته‌ به‌رپه‌به‌ر ئاراسته‌کان دیاری بکات به‌شپه‌به‌کی روون و واقعی که ئه‌ندامان بتوانن له شوینی برۆن.

به‌دوادا‌چوون

له‌سه‌ر به‌رپه‌به‌ر په‌یوسته‌ به‌دوای کاره‌کاندا بروات و هه‌لی به‌سه‌نگینییت که تا چه‌ند به‌سه‌رکه‌وتووی رۆشتووته‌ په‌شه‌وه‌و که‌موکوپه‌کان ده‌ستنیشان و چاره‌سه‌ر بکات.

ئه‌وه‌ی لیره‌دا باسما‌ن کرد ته‌نه‌ها وه‌ک کردنه‌وه‌ی ده‌رگایه‌ک بوو له‌م بواره‌دا به‌ کوردی.

پښت

- ۳-----دهروازه يه ك بؤ چوونه ژووره
- ۶-----به ريوه بردن و كومه لكاري
- ۷-----چه مکه گرنګه كاني به ريوه بردن
- ۸-----پلان دانان
- ۸-----ريځخستن
- ۹-----ناراسته كردن
- ۹-----به دوا داچوون

ئەگەر ئىمە بەچاۋىكى روون.
عەقلىكى ژىر، دلىكى بە
ويژدانەۋە بېروانىنە ئەو زانستانەي
كە رېكخراون بۆ بەرپۆۋەبردنى
كۆمەلگاۋ رېكخستيان ئەۋا
دەتوانىن بەبى گومانىۋەە بلېين
ھىچى لە ئىسلام باشتىرى بۆ
كۆمەلگە پى نى يە، ھىچى ۋەك
ئىسلام نەيتوانىۋوۋە كۆمەلگە
رېك بخت، ھىچى ۋەك ئىسلام
لە بەرژەۋەندى كۆمەلگەدا نى يە
بە گشتى، ھەرچەند ئەمروۋ ۋاى
لېھاتوۋە زۆر لەو زانستانەي كە
ھەلقولاي قورئان و شەرىعەتن بە
منەت پىمانى دەفرۆشنەۋە

پەيامى كۆمەلكارى

د. عومەر عەلى

۲۰۱۸

